

Irú-dée yíková-dǵ feríi-dée fatuma lizú

Kabaaziya

Á ǵóǵbǵó sısı irú-dée kezémbiidi tijaarée né dée tilú tıdamáana uráa na bedée yíková ǵéyi-ǵéyi ndı tıdéndem né kééna irú-dée ıdı yuú, na toovonúm, na féezure ǵuǵu dée yuú,

Á ǵóǵbǵó sısı irú-dée yíková-dée sóónáa na kpeenáa weeyéle yóóni wǵǵǵnǵ uráa-dée laakáru kısı bika ǵuǵu iiyéle uráa-dée lomaaze waabisı wenbí bité bulá boyuú ǵúúlınya wenkı kıdaá uráa wónyúú ǵáámá bǵǵmátı káma balı fıtıfına na kadambırtıı-daá né,

Á ǵóǵbǵó sısı bigée ǵóóle ge yíková-dée kıjıı dúnáa ifére uráa-dée yíková káma bıkábisı urú ǵóóle ısı ikpǵǵnǵ ǵónı iyoóná irú-dée imuulıǵe na ıdee yomıti,

Á ǵóǵbǵó sısı bumǵnǵa ǵısnǵa wenbí bité bulá téédıwǵ-dée ǵǵndıre-tám ıtası bunyǵǵı né,

Á ǵóǵbǵó sısı téédıwǵ-dée mará baǵmáa tákaradǵ balızı tı fatuma sısı bǵnzúnáa uráa-dée yíková tijaarée né, na irú-dée kezémbiidi, na irú-dée gırıǵmǵ, na alǵa na abaaláa-dée yíková-dée ǵéyi-ǵéyi lám, bika ǵuǵu bazıǵe sısı bǵnzúnáa uráa-dée buzán-daá boǵe na bonyǵǵı uráa-dée cǵwıre féezure-daá,

Á ǵóǵbǵó sısı téédıwǵ tuǵmáa tákaradǵ kuna ǵǵ né na téédıwǵ-dée bǵwǵǵe bǵnyǵáa ǵe sısı Nations Unies waazım sısı bǵnzúnáa wenbí bité bulá uráa ǵúúlınya rıǵa-daá ıfa uráa-dée yíková na bedée féezure gırıǵmǵ,

Á ǵóǵbǵó sısı yíková tuń na féezuré tuń tıdee bala tı kǵǵıǵıı kééna wenbí bıtebulá baa weení ikpǵǵ tı yını né,

Wenbá rıǵa bǵǵǵı baǵmáa bǵwıtı tına né

baazı sısı: ǵúúlınya rıǵa bǵwıtı tına tıdamáana uráa-dée yíková kééna kǵıńǵe wendé uráa rıǵa na téédıwǵ rıǵa waalá tılası ısı bofu né káma urú baa weení na zamǵı baa wenkı baanı bǵwıtı tına né bála konkári basınǵ balızı fatuma yíková tuń na féezure na wılu yáa bedée bıya ketı-daá, bika bulá tılası ǵuǵu bacǵrı badı ǵefee-ǵefee bedée téedı-daá yáa ǵúúlınya rıǵa-daá beyéle uráa ıtılı bika bofu ye ǵéyi-ǵéyi-daá baa lénle, téédıwǵ wentı tuva bǵwıtwǵ tına toovonúm né tıdaá na téedıwǵ wentı tıwe tıdeezi né.

Wéǵe kaǵaa-ńǵe

Bánıırtıı urú baa weení na kezémbiidi ge bika bedée ǵǵǵıtı na yíková kegee ǵéyi-ǵéyi ge. Bǵwená laakáru na urıtı bika bubǵı bǵǵǵnǵ ǵamá koobıre cǵwıre.

Wéǵe 2

Baa weení wánbuzı ıǵeeznǵ yíková na kezémbiidi tıwe bǵwıtı tına tı-daá né, bıdakéena taazı bıdamáana tanıı yáa alı yáa abaalı yáa kǵıııı yáa adıını yáa kowuroǵm-dée lomaaze yáa cǵwıre-daá yáa irú-dée arızıkı yáa ıdee lırtıı-jǵ yáa yáası baa wenkı-daá.

Bika ǵuǵu, bıdalá kamaata taazıtı ıǵı téedı mará-dée cǵwıre-daá, yáa tǵm fıııdı-dée cǵwıre yáa téedı na téédıwǵ-dée ǵamá-daá sııı-dée cǵwıre yáa téedı wentı-daá urú waǵalıına né. Baa bulá sısı téedı tuń tıııuú tıdı yáa tıwe natırı-deezi né, tıdayúıta tıdı yáa téedı natırı wenbeemi korǵıı.

Wéǵe 3

Irú baa weení wena yıko ıǵı ıdee ǵúúlınya, kezémbiidi na beféré ıdee alaafıya cǵwıre.

Wéǵe 4

Bádǵngbáa naırtı yomıti yáa bǵwıtı lám. Beegızı kpataa yomıti na yomáa-dée yám.

Wéǵe 5

Badánlám naırtı ǵecırıǵı yáa banáıı yı yáa balá yı wenbí bıdamǵnǵ balá urú né yáa baǵmııı yı.

Wéǵe 6

Irú baa weení wená yıko batılı ıdee urıtı na ıdee tılasıwǵ baa lénle.

Wéǵe 7

Iráa rıǵa kée ǵéyi-ǵéyi ge mará-jǵ bıdakéena taazı na bınbǵıı bekéti uráa ǵéyi-ǵéyi bıdakéena taazı yáa na wenbí bıyaavóo mará awe bǵwıtı tına tıdaá né.

Wéǵe 8

Irú baa weení wena yıko iyéle bonyǵıı bafıı ıdee tǵm téedı-dée tǵmvırtııa-jǵ abıgee sı boomúıli yı belée ıdee yíková wentı mará waava yı.

Wéǵe 9

Bedengbım naırtı bǵı yáa balızı yı téedı bıdekéena serıya nakırı.

Wéǵe 10

Irú baa weení wená yıko tǵmvırtııa bǵwe badı né yáa góıııııı unı ıdee tǵm. Bika balá wenbí wánjádıı né ǵéyi-ǵéyi-daá

yáá zamóo-daá. Bílé bínáá sísí babúzi betísi becélé yí idée yíková yáá wenbí bulá idée tílasí né yáá wenbí bínbuzí bilízi yí tóo-daá né.

Wéde 11

Bidobóózi bakpa urú báa weení ge boobuuná tóo bidamáana kideevééniti-dée lám né, hálí bafúuná yí bulá ñacurí-curí sísí waalá wenbí bómбуuná yí né.

Bidobóózi bakpa naáru sísí waalá bideevé bika sáátí wenkí bidée lakási waalá né, téédí yáá ñúúlinya yíko dúná beéna sísí bidakée bideevé. Bidobóózi ñúú bamlí unígbamú bicezi mará weená baazí zaamáani wenkí waayísi né.

Wéde 12

Bidobóózi naáru isúu urúwú, yáá ilé idée koobíre yáá ilé idée ñáana yáá ilé idondúná-dée tóo-daá ña iwenbíre sáolúm yáá ilá wenbí bité bífórósi urúwú yáá bitísi ilé né. Irú báa weení wená yíko mará ifére urózi na bidée korómóto na wenbí sí bífórósi yí né.

Wéde 13

Irú báa weení wená yíko ikíli yáá ilízi lénlé izzólée sucóo idée laadóo-ro né.

Irú báa weení wená yíko ilú laadóo báa wenká-daá bikpedína idée laadóo bika ikábisi kadaá ñúú.

Wéde 14

Irú báa weení á bigée sí balá yí deciridi, wená yíko ícáa bika iyuú yaajóozidé laadási suganá-daá.

Irúa wenbá baajáa baraná tóo yáá badanum ná bowúde baayááde sísí Nations Unies né-dée mará yáá wenbí bínjádú né tóomóná boyuú yíková wentí ñáámmáti né-dée alibáraka.

Wéde 15

Irú báa weení wená yíko iyuú idée téédibíidi-dée tákaradá.

Bidobóózi bekízi urú tákaradá fáa wenbíre sáolúm rózi yáá bekíziyi sísí ikékee téédibíidi tákaradá.

Wéde 16

Alú na abaalú wenbá baadála sááre né wená yíko bokpóo ñamá bidakéena taazí tídámáana tanúú yáá téédí yáá adíini. Alú na abaalú wená yíková ñéyi-ñéyi wenbí bidamáana hiiye yáá kidee cowore yáá kidee taru-daá né.

Bigée tílasí ge urúa umáti banú ñamá naaní ná balá hiiye.

Koobíre kééna zamóo-daá-dée kpínde wendé ñijaarée né, bílé búrózi né, bulá tílasí zamóo yáá téédí ifére ñuro.

Wéde 17

Bínbóózi urú báa weení íjóo iriké né yáá zamóo-daá né iyuú ícáa ñacurí-curí.

Bidobóózi naáru íbé urúwú-dée ñacurí-curí.

Wéde 18

Báa weení wená yíko umázi yáá ikuná laakári idí urózi yáá ilá idée adíini, bílé bigée ná sísí wánbuzí ikée adíini á izzólée, yáá idée wénbírefúúle yáá wílí sísí móo médee adíini ndó yáá iwenbíre fúúle. Wenbí buríja ñáádú ñó né, urú wánbuzí ilízi ye fátuma yáá ísuná ye idí yáá zamóo wílí-daá yáá lám-daá yáá bowúti-daá yáá sóózi-dée lám-daá.

Wéde 19

Irú báa weení wená yíko ilá bayáana idée lomaazé yáá umáti wentí tiváa yí né, bínáa sísí bidobóózi urú inyé sí ilízi idée lomaazé né yáá idée sí ícáa yáá iyuú laabáaru yáá ilá bayáana báa lénlé laabáaru kúh yáá lomaazé na núbáani ríja kpátáa laabáaru wánbuzí kíbana kítala urú né.

Wéde 20

Irú báa weení wená yíko íbó kediiziya zamóo-daá bika ñúú wená yíko ícáa zamóo-daá.

Bidobóózi bamílí naáru núbani sí ísúu bowúde naqéré-daá.

Wéde 21

Irú báa weení wená yíko ísuná idée téédí-dée ketí yáá íbaná nebére baalízi we zamóo-daá né bidakéena ñóóle.

Bumóna téédí bú báa weení, á sí bokpóo yí tumére idée téédí-daá, bofu mará ñéyi-ñéyi ínná.

Téédí bíya-dée wénbíre sáolúm kééna bedée boyuú téédí-dée kété-dée kabaaziya, tété tóo ilá ñacurí-curí wenkí kulá kamaata baláti fatuma ñamá-ro bika bulá ñéyi-ñéyi-daá yáá mósire-daá yáá núbáani natíri tídámáana tina né na wenbí bítebulá tété ñéyi-ñéyi-daá waalá kamaata kílíli wénbíre sáolúm kúh.

Wéde 22

Irú báa weení íwe urú-daá né wená yíko urúa wenbá badaá íwe né befére urózi. Bulá tílasí íbúzi iyuú arizikí, zamóo na

taadɛwá dɛɛ yíko wentí tɪdamána idɛɛ urɔ́tɪ nɛ na ɪdɪtɪŋa idɛɛ búzán-daá bodé ; buluná tɛ́ɛdɪ-daá-dɛɛ kookáɾɪ na idɛɛ ɖúúlɪnya-dɛɛ cɔwɔɾɛ bɪdamána tɛ́ɛdɪ-dɛɛ yíkowá nɛ.

Wɛ́ɖɛ 23

Bínbɔɔzɪ urɔ́ b́aa weení ɪlá tumɛ́ɛ yáá ɪdɪtɪŋa ɪlɪzɪ idɛɛ tumɛ́ɛ ɖɛ́yɪ-ɖɛ́yɪ-daá káma bíkálá ɪcɔ́ɔ b́ika tumɛ́ɛ féyɪ.

Bumɔ́ɔna barɪŋa bowená ferítɪ ɖɛ́yɪ-ɖɛ́yɪ á bigɛ́ɛ baalá tumɛ́ɛ bɪdakɛ́ɛna tarú.

Weení urɪŋa wánlám tumɛ́ɛ nɛ, bulá tɪlasɪ iyúu ferítɪ ɖɛ́yɪ-ɖɛ́yɪ nɛɖɛ wɛnbí b́ɪtɛ bulá ɪbɛ́ɛmɪ idɛɛ koobɪɾɛ ɖɛ́yɪ-ɖɛ́yɪ-daá nɛ yáá wɛnbí rɪŋa b́ɪnbuzɪ bɪfɛ́ɛɛ bɔɾɔɔzɪ nɛ.

ɪrɔ́ b́aa weení wɛná yíko ɪsɔ́ɔ bɔwɔ́ɖɛ yáá ɪsɪná bɔwɔ́ɖɛ wɛnbí b́ɪtɛ bulá boyóo bɛfɛ́ɛɛ baɖɪ bɔɾɔɔzɪ nɛ.

Wɛ́ɖɛ 24

ɪrɔ́ b́aa weení wɛná yíko iyúu fɛɛzɪɾɛ yáá amɔ́ɔzɛ́ yáá bɛfɛ́ɛɛ yɪ tumɛ́ɛ-dɛɛ leerí-dɛɛ ferítɪ ɖɛ́yɪ-ɖɛ́yɪ nɛɖɛ yáá tumɛ́ɛ-daá-dɛɛ nɪbaawɔ sɔlɔ́ɔ-dɛɛ yíko.

Wɛ́ɖɛ 25

ɪrɔ́ b́aa weení wɛná yíko ɪɖɪ b́ɪtáláɪ na bɪfɛ́ɛɛ idɛɛ alaafiya-rɔ́ yáá idɛɛ alaafiya cɔwɔɾɛ ɪna igoobɪɾɛ wɛnbí bulá bí kíɖɪim yáá kúsúúɖɪ yáá yaadɔodɛ́ yáá idɛɛ alaafiya bɛɛmɪ na idɛɛ zamɔ́-daá cɔwɔ́ɔ. Bínbɔɔzɪ bɛfɛ́ɛɛ urɔɔzɪ á bigɛ́ɛ ɪdoyuúta tumɛ́ɛ yáá kɔdɔḿ wááɖba-yɪ yáá ɪɖɛ́ɛ madafiya yáá weení ɪɖɛɛlɔ́ yáá ɪwaalɔ́ waazi nɛ yáá weení waalá kɔbɔnɪ yáá weení wɛɛbɛɖɪ idɛɛ árisikí nɛ bɪɖɛ́ɛɛna ɪzɔɔlɪm.

Wɛnbá b́ɛwɛ́ ɪɔɾɔ́ɔ-dɛɛ sááɪtɪ-daá nɛ na bíya kúmúwáa wɛná yíko basúná wɛ́. Bú b́aa weení baalɔ́ɾɔ́-yɪ hiiye-daá yáá hiiye wɔ́ɔ nɛ mɔ́ɔna bɛfɛ́ɛɛ barɪŋa bɔɾɔ.

Wɛ́ɖɛ 26

Bínbɔɔzɪ b́aa weení ɪcáa tɪlú. Tɪlú cáádɪ waalá tɪlasɪ kílá faala. B́aa tɪlú cáádɪ rɪŋa talá faala, bulá tɪlasɪ bíya kúmúwáa dɛ́ŋɪ ɪlá faala. Bíya kúmúwáa-dɛɛ wɪlú kɛ́ɛ dóóle gɛ. ɪzámɔ́sɪ-dɛɛ tɪlú cáádɪ waalá tɪlasɪ b́aa weení ɪbó ɪlá kɪ. Bínbɔɔzɪ bú b́aa weení ɪbúzi ɪbó ɪɔwɔ́-ɪɔwɔ́ nɛ́ á bigɛ́ɛ weedɪ iyúu wɛnbí b́ɪnbɔɔzɪ nɛ.

Tɪlú cáádɪ waalá tɪlasɪ b́ika kiyéle b́aa weení ɪcɔ́ɔ ɖúúlɪnya-daá iyúu ɪɖɪ b́ika kiyéle uráa rɪŋa ɪtɪlɪ ɖamá-dɛɛ yíkowá-dɛɛ gírímá na bɛɖɛ́ɛ kezénb́ɪɖɪ tɪjaareɛ nɛ. Bínbɔɔzɪ kɪsúná wɛnbí bɪdamána ɪráa-dɛɛ baŋmáɪ banu ɖamá nɛ, na bɛɖɛ́ɛ ɖamá cɛm, na nyɔɔzɪtɪ bɪdamána tɛ́ɛdɪ, bɔwɔ́ɖɛwá na aɖɪ́ɪnɪwá-dɛɛ ɖamá-daá sɔ́ɔ na ɖɔɖɔ́ kɪsúná tɛ́ɛdɪ-dɛɛ bɔwɔ́ɖɛ baayáa ɖɛ́ sɪsɪ Nations Unies nɛ-dɛɛ tumɛ́-dɛɛ buzá-daá bode.

Caanáa wɛná yíko baɖu beb́iya tɪlú cáádɪ wɛnkɪ bɔzɔɔlɛ́ɛ nɛ.

Wɛ́ɖɛ 27

ɪrɔ́ b́aa weení wɛná yíko ɪfɪ uráa wɛnbá ɪzɔɔlɛ́ɛ nɛ, ɪɖɪ bɛɖɛ́ɛ nɔ́ɔzi tumɛ́ɛ-dɛɛ anfaanɪwá, b́ika ɪsúná-wɛ tɪlú kífatɪ-dɛɛ cáádɪ-daá na iyúu bɪɖɛ́ɛ anfaanɪwá.

B́aa weení wɛná yíko bɛkɛ́tɪ ɪɖɛ́ɛ kpɪná na idɛɛ urɔ́tɪ-dɛɛ hákiwá bɪdamána idɛɛ kpɪná kífala lám, na idɛɛ tákaraɖáwá waanmáa nɛ na idɛɛ nɔ́ɔzi tumɛ́ɛ ɖɔɖɔ́.

Wɛ́ɖɛ 28

ɪrɔ́ b́aa weení wɛná yíko iyéle bofɪ mará nyazi yíkowá na kezénb́ɪɖɪ tɪwɛ bɔwɔ́tɪ tuna tɪ-daá nɛ bɪdamána zamɔ́ yáá ɖúúlɪnya rɪŋa nɛ.

Wɛ́ɖɛ 29

urɔ́ b́aa weení wɛná wɛnbí bubɔ́ɔzi ɪlá zamɔ́ wɛnkɪ kɪ-daá idɛɛ ceré-ceré kɔwɛ nɛ.

Bulá tɪlasɪ idɛɛ yíkowá-dɛɛ fúúle na idɛɛ wánnú níɪnɪ na idɛɛ kezénb́ɪɖɪ, ɪtɪlɪ sɪsɪ bɪɖamɔ́ɔnɔ́ ɪfɛ́lɛ́ tɛ́ɛdɪ-dɛɛ mará káma b́aa weení iyúu ɪtɪlɪ na ɪfa uráa-dɛɛ yíkowá na kezénb́ɪɖɪ-dɛɛ gírímá. Na ɖɔɖɔ́, bɔdɔ́ɔ ɪbuzɪ ɪfa tɛ́ɛdɪ na urɔ́ b́aa weení-dɛɛ cɔwɔɾɛ níɪnɪ gírímá bɪdamána zamɔ́ wɛnkɪ-daá b́aa weení wɛná ɪɖɪ nɛ.

Bɪɖamɔ́ɔnɔ́ yíkowá na kezénb́ɪɖɪ tuḿ tɪluná tɪndɪ na wɛnbí laadási-dɛɛ bɔwɔ́ɖɛ baayáa ɖɛ́ sɪsɪ Nations Unies waanmáa basú ɪsɪ b́ánɔmmáa tɪɾɔ́ nɛ.

Wɛ́ɖɛ 30

Bɪɖɔbɔ́ɔzi naáɾɔ́ ɪkɛ́ɛzi mará aŋa adɛ́ɛ nabɔ́ɾɔ́ nyazi wɛnbí bɪdamána tɛ́ɛdɪ yáá tɛ́ɛdɪ kɔ́ɔjɔ́ dɪnáa yáá ɪlá wɛnbí b́ɪtɛ bunúúɖɪ yíkowá yáá kezénb́ɪɖɪ-dɛɛ tɔ́m tɪwɛ tákaraɖá kɪna kɪ-daá nɛ.